

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
KHOA LUẬT

HOÀNG LIÊN SƠN

**HOẠT ĐỘNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT CỦA TÒA ÁN NHÂN DÂN
TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP ĐẤT ĐAI
TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

HÀ NỘI - 2015

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
KHOA LUẬT

HOÀNG LIÊN SƠN

**HOẠT ĐỘNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT CỦA TÒA ÁN NHÂN DÂN
TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP ĐẤT ĐAI
TRÊN ĐỊA BÀN HÀ NỘI**

*Chuyên ngành: Lý luận và lịch sử nhà nước và pháp luật
Mã số: 60 38 01 01*

LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

Người hướng dẫn khoa học: GS. TSKH. ĐÀO TRÍ ÚC

HÀ NỘI - 2015

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa

Lời cam đoan

Mục lục

Danh mục các từ viết tắt

Danh mục bảng, sơ đồ

MỞ ĐẦU 1

Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP ĐẤT ĐAI CỦA TOÀ ÁN NHÂN DÂN **Error! Bookmark not defined.**

1.1. Khái niệm, đặc điểm áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của tòa án nhân dân..... **Error! Bookmark not defined.**

1.1.1. Khái niệm và đặc điểm của áp dụng pháp luật..... **Error! Bookmark not defined.**

1.1.2. Khái niệm tranh chấp đất đai và giải quyết tranh chấp đất đai..... **Error! Bookmark not defined.**

1.1.3. Khái niệm áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân **Error! Bookmark not defined.**

1.1.4. Đặc điểm áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân..... **Error! Bookmark not defined.**

1.2. Vai trò và các nguyên tắc áp dụng pháp luật để giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân..... **Error! Bookmark not defined.**

1.2.1. Vai trò của việc áp dụng pháp luật để giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân..... **Error! Bookmark not defined.**

1.2.2. Các nguyên tắc áp dụng pháp luật để giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân..... **Error! Bookmark not defined.**

1.3. Quy trình, nội dung áp dụng và điều kiện đảm bảo áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của tòa án nhân dân..... **Error! Bookmark not defined.**

1.3.1. Quy trình và nội dung áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của tòa án nhân dân..... **Error! Bookmark not defined.**

1.3.2. Các điều kiện đảm bảo áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân **Error! Bookmark not defined.**

Kết luận chương 1 Error! Bookmark not defined.

Chương 2: THỰC TRẠNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP ĐẤT ĐAI CỦA TÒA ÁN NHÂN DÂN Ở HÀ NỘI..... Error! Bookmark not defined.

2.1. Về tình hình tranh chấp đất đai ở Hà NộiError! Bookmark not defined.

2.1.1. Đặc điểm về tự nhiên, kinh tế - xã hội ở thành phố Hà Nội có ảnh hưởng tới việc áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân **Error! Bookmark not defined.**

2.1.2. Hệ thống toà án nhân dân trên địa bàn thành phố Hà Nội**Error! Bookmark not**

2.1.3. Tình hình tranh chấp đất đai và giải quyết tranh chấp đất đai của tòa án nhân dân trên địa bàn thành phố Hà Nội**Error! Bookmark not define**

2.2. Thực trạng của hoạt động áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai ở Tòa án nhân dân trên địa bàn thành phố Hà Nội Error! Bookmark not defined.

2.2.1. Những kết quả đạt được **Error! Bookmark not defined.**

2.2.2. Những hạn chế còn tồn tại..... **Error! Bookmark not defined.**

2.2.3. Nguyên nhân dẫn đến hạn chế trong việc áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân trên địa bàn thành phố Hà Nội **Error! Bookmark not defined.**

Kết luận chương 2 Error! Bookmark not defined.

Chương 3: QUAN ĐIỂM VÀ CÁC GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP ĐẤT ĐAI CỦA TÒA ÁN NHÂN DÂN Ở THÀNH PHỐ HÀ NỘI..... Error! Bookmark not defined.

3.1.	Các quan điểm và yêu cầu áp dụng pháp luật trong giải quyết các tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân trên địa bàn thành phố Hà Nội	Error! Bookmark not defined.
3.1.1.	Quan điểm áp dụng pháp luật trong giải quyết các tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân	Error! Bookmark not defined.
3.1.2.	Yêu cầu của việc áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.	Các giải pháp nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật trong giải quyết các tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân trên địa bàn thành phố Hà Nội.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.1.	Nhóm giải pháp chung	Error! Bookmark not defined.
3.2.2.	Nhóm giải pháp cụ thể cho Hà Nội....	Error! Bookmark not defined.
	Kết luận chương 3	Error! Bookmark not defined.
	KẾT LUẬN	Error! Bookmark not defined.
	DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	8

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Xây dựng Nhà nước pháp quyền Xã hội chủ nghĩa (XHCN) - Nhà nước thực sự của dân, do dân, vì dân là một trong những chủ trương lớn và nhiệm vụ cấp bách của Đảng và Nhà nước ta trong giai đoạn cách mạng hiện nay. Các Nhà nước nói chung và giai đoạn Nhà nước pháp quyền nói riêng thì quyền tư pháp luôn luôn là một bộ phận của quyền lực Nhà nước đồng thời có mối quan hệ chặt chẽ và không thể tách rời với quyền lập pháp và hành pháp. Quyền tư pháp được thực hiện thông qua hoạt động của các cơ quan tư pháp mà thể hiện đặc trưng và rõ nét nhất là thông qua hoạt động xét xử của hệ thống toà án các cấp, ở đây nền công lý, công bằng và sự bình đẳng của các chủ thể pháp luật được thực hiện một cách triệt để. Hệ thống toà án nhân dân Việt Nam bao gồm Toà án nhân dân tối cao; Toà án nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương; Toà án nhân dân quận, huyện, thị xã (gọi chung là Toà án nhân dân cấp huyện); các Toà án quân sự bao gồm Toà án quân sự Trung ương; Toà án quân sự quân khu, Toà án quân sự binh chủng và Toà án quân sự khu vực.

Những năm qua, để hoạt động của các Cơ quan tư pháp đáp ứng được yêu cầu của công cuộc đổi mới đất nước, Đảng ta đã có nhiều nghị quyết như: Nghị quyết số 08/NQ-TU về “*Một số nhiệm vụ trọng tâm công tác tư pháp trong thời gian tới*”, trong đó đề ra các nhiệm vụ cụ thể nhằm cải cách tổ chức, nâng cao chất lượng và hoạt động của các cơ quan tư pháp. Tiếp tục hoàn thiện và xây dựng hệ thống pháp luật đồng bộ ngày 24 tháng 05 năm 2005 Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 48-NQ/TW về “*Chiến lược xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam đến năm 2010, định hướng đến năm 2020*” và ngày 02 tháng 6 năm 2005 ban hành Nghị quyết số 49-NQ/TW của Bộ Chính trị về “*Chiến lược cải cách tư*

pháp đến năm 2020”. Mục đích của cải cách tư pháp là nhằm xây dựng nền tư pháp trong sạch, dân chủ, nghiêm minh, bảo vệ công lý, phục vụ nhân dân, phụng sự Tổ quốc mà trọng tâm là hoạt động xét xử được tiến hành có hiệu quả và hiệu lực cao.

Theo quy định của Hiến pháp năm 2013 và Luật Tổ chức Toà án năm 2013, nhiệm vụ trọng tâm của Toà án là xét xử các vụ án hình sự, dân sự, hôn nhân và gia đình, kinh tế, lao động, hành chính và giải quyết các việc khác theo quy định của pháp luật. Trên thực tế, hoạt động trọng tâm của Toà án là một hoạt động áp dụng pháp luật trong việc giải quyết các vụ án và được tiến hành theo một quá trình gồm nhiều giai đoạn. Các giai đoạn của áp dụng pháp luật có mối liên hệ mật thiết với nhau, kết quả của giai đoạn này làm tiền đề cho giai đoạn tiếp theo với mục đích là giải quyết một vụ án được chính xác, đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của các chủ thể. Vì vậy, sai lầm trong bất cứ giai đoạn nào cũng sẽ ảnh hưởng trực tiếp tới kết quả chung của việc giải quyết vụ án. Giai đoạn hiện nay, hoạt động áp dụng pháp luật của Toà án trong quá trình giải quyết các vụ án nói chung luôn là vấn đề phức tạp, sự phức tạp được thể hiện rõ nhất trong quá trình giải quyết các vụ án dân sự mà đặc trưng của nó là các vụ án liên quan đến lĩnh vực đất đai.

Luật đất đai của Nhà nước ta luôn khẳng định đất đai là tài nguyên vô cùng quý giá, là tư liệu sản xuất đặc biệt, là thành phần quan trọng hàng đầu của môi trường sống, là địa bàn phân bố các khu dân cư, xây dựng các cơ sở kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh và quốc phòng. Đất đai thuộc sở hữu toàn dân do Nhà nước thống nhất quản lý.

Tại khoản 1 Điều 5 Luật đất đai năm 2003 khẳng định “*Đất đai thuộc sở hữu toàn dân do Nhà nước đại diện chủ sở hữu*” [27] và Điều 4 Luật đất đai năm 2013 tiếp tục khẳng định: “*Đất đai thuộc sở hữu toàn dân do Nhà nước đại diện chủ sở hữu và thống nhất quản lý*” [31].

Thời gian qua các quy định của Luật đất đai đã từng bước đi vào cuộc sống, phát huy có hiệu quả trong việc điều chỉnh, bảo vệ chế độ sở hữu toàn dân đối với đất đai, góp phần đáng kể đưa công tác quản lý đất đai vào nề nếp, phát triển kinh tế - xã hội, ổn định chính trị an toàn xã hội, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người sử dụng đất, đồng thời các văn bản pháp luật về đất đai cũng tạo cơ sở pháp lý quan trọng cho Tòa án nhân dân và Ủy ban nhân dân các cấp trong việc áp dụng pháp luật để giải quyết tranh chấp đất đai.

Trong hệ thống cơ quan Nhà nước bảo đảm thực thi Luật đất đai nói chung thì Tòa án nhân dân có vai trò ngày càng quan trọng và có nhiều đóng góp đáng kể trong quá trình xét xử các vụ án tranh chấp đất đai theo thẩm quyền được giao. Hàng năm, toàn ngành Tòa án nói chung và Tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội nói riêng đã giải quyết một số lượng án đáng kể về tranh chấp đất đai, chất lượng xét xử ngày càng cao bảo vệ được quyền, lợi ích hợp pháp của các chủ thể tham gia mối quan hệ đất đai, được xã hội đồng tình ủng hộ. Tuy nhiên, với tinh thần nghiêm túc thì thấy rằng hoạt động áp dụng pháp luật trong giải quyết các tranh chấp đất đai vẫn còn có những bất cập, nhiều khi chưa thực sự đem lại hiệu quả như mong muốn bởi có nhiều lý do khác nhau trong đó lý do phát sinh từ yếu tố pháp luật, yếu tố xã hội, yếu tố lịch sử... đã làm ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai ở Tòa án. Điều này phản ánh số việc tranh chấp đất đai vẫn diễn biến phức tạp và có chiều hướng gia tăng. Công cuộc cải cách tư pháp và xây dựng Nhà nước pháp quyền Việt Nam XHCN trong giai đoạn hiện nay, đòi hỏi khoa học pháp lý cần đi sâu nghiên cứu, tìm ra lời giải đáp đối với hàng loạt các vấn đề cả ở góc độ lý luận và thực tiễn, trong đó gồm cả vấn đề đảm bảo hoạt động áp dụng pháp luật của hệ thống Tòa án nói chung và Tòa án nhân dân ở Hà Nội nói riêng.

Từ những phân tích trên và bản thân là một cán bộ của ngành Tòa án, tác giả luôn mong muốn thông qua đề tài nghiên cứu của mình sẽ góp phần vào việc hoàn thiện và nâng cao chất lượng áp dụng pháp luật trong việc giải quyết các vụ án tranh chấp đất đai. Vì lẽ đó, tác giả lựa chọn đề tài nghiên cứu: ***“Hoạt động áp dụng pháp luật của Tòa án nhân dân trong giải quyết tranh chấp đất đai trên địa bàn Hà Nội”*** làm luận văn thạc sỹ chuyên ngành Lý luận và lịch sử Nhà nước và pháp luật.

2. Tình hình nghiên cứu đề tài

Áp dụng pháp luật nói chung và áp dụng pháp luật trong hoạt động xét xử của Tòa án nhân dân là đề tài thu hút sự quan tâm của nhiều nhà khoa học pháp lý. Đặc biệt trong tình hình hiện nay thì số lượng các bài viết, công trình nghiên cứu về cải cách tư pháp và áp dụng pháp luật trong hoạt động xét xử của toà án tăng lên rõ rệt. Nghiên cứu những vấn đề liên quan đến việc áp dụng pháp luật trong hoạt động xét xử đã được một số nhà khoa học, các bộ thực tiễn ngành toà án thực hiện và đã được công bố điển hình là:

- Luận án tiến sĩ luật học của tác giả Lê Xuân Thân: *“Áp dụng pháp luật trong hoạt động xét xử của Tòa án nhân dân ở Việt Nam hiện nay”*, năm 2004;

- Luận văn thạc sỹ của tác giả Châu Huệ *“Tranh chấp đất đai và thẩm quyền giải quyết của toà án”* năm 2003, Khoa Luật, Đại học quốc gia Hà Nội.

- Báo cáo tham luận *“Thực trạng giải quyết tranh chấp đất đai tại Tòa án nhân dân – Kiến nghị và giải pháp”* của TS. Nguyễn Văn Cường và cử nhân Trần Văn Tăng, Viện khoa học xét xử, Tòa án nhân dân tối cao tại hội thảo *“Tình trạng tranh chấp và khiếu kiện đất đai kéo dài: Thực trạng và giải pháp”*, ngày 08-9-2008 tại Buôn Mê Thuột – Đắk Lắk;

- Luận văn thạc sỹ luật học của Phạm Thị Hương Lan (2009), Viện Nhà nước và Pháp luật *“Giải quyết tranh chấp đất đai theo Luật đất đai 2003”*;

- Luận án tiến sĩ luật học của Mai Thị Tú Oanh (2013), Viện Nhà

nước và pháp luật “*Tranh chấp đất đai và giải quyết tranh chấp đất đai bằng toà án ở nước ta*”.

Ngoài ra, trên các tạp chí khác như: Tạp chí Kiểm sát, Tạp chí Dân chủ và pháp luật cũng có những bài viết nghiên cứu về việc áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai. Tuy nhiên, các công trình nêu trên chỉ đề cập đến những vấn đề chung về việc áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai qua hệ thống Tòa án nhân dân ở Việt Nam. Cho đến nay, chưa có một công trình nghiên cứu nào phân tích một cách toàn diện, đầy đủ, có hệ thống dưới góc độ lý luận chung về nhà nước và pháp luật vấn đề áp dụng pháp luật trong quá trình giải quyết các tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân trên địa bàn thành phố Hà Nội.

3. Mục tiêu và nhiệm vụ của luận văn

3.1. Mục tiêu của luận văn

Luận văn nghiên cứu làm sáng tỏ những vấn đề lý luận và thực tiễn về áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội theo pháp luật đất đai (Luật Đất đai năm 2003 và Luật Đất đai năm 2013 có hiệu lực thi hành từ 1/7/2014) đồng thời đưa ra những giải pháp nhằm đảm bảo hiệu quả áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai.

3.2. Nhiệm vụ của luận văn

Để đạt được mục tiêu nêu trên, luận văn có nhiệm vụ giải quyết các vấn đề sau:

- Làm sáng tỏ những vấn đề về cơ sở lý luận của áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai tại tòa án nhân dân.
- Thực trạng áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội từ năm 2008 đến nay.
- Kiến nghị giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giải quyết tranh chấp đất đai tại tòa án nói chung và ở tòa án nhân dân thành phố Hà Nội nói riêng.

4. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu của luận văn

4.1. Đối tượng nghiên cứu của luận văn

Luận văn tập trung nghiên cứu hoạt động áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội theo Luật đất đai năm 2003 và Luật đất đai năm 2013 và các văn bản pháp luật có liên quan.

4.2. Phạm vi nghiên cứu của luận văn

Áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai tại Tòa án nhân dân là một vấn đề lớn, có nhiều nội dung khác nhau. Tuy nhiên, trong khuôn khổ một luận văn thạc sĩ luật học việc nghiên cứu chỉ giới hạn trong việc nghiên cứu áp dụng pháp luật những vụ việc tranh chấp đất đai thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa Dân sự, tại Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội chủ yếu về pháp luật thủ tục. Đối với thực tiễn áp dụng, luận văn tổng hợp và đánh giá số liệu xét xử trong phạm vi Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội từ năm 2008 đến năm 2014.

5. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu của luận văn

5.1. Cơ sở lý luận

Luận văn dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về Nhà nước và pháp luật, các quan điểm của Đảng cộng sản Việt Nam về tăng cường pháp chế, xây dựng Nhà nước pháp quyền của dân, do dân và vì dân, đặc biệt là quan điểm chỉ đạo của Đảng về cải cách tư pháp.

5.2. Phương pháp nghiên cứu

Quá trình nghiên cứu cũng sử dụng các phương pháp nghiên cứu khoa học như: phương pháp so sánh, phân tích tài liệu, phương pháp tổng hợp. Đồng thời, luận văn cũng ứng dụng những thành tựu của khoa học luật: Luật đất đai, Bộ luật tố tụng dân sự năm 2005... trong các công trình của các nhà khoa học - luật gia ở trong và ngoài nước. Ngoài ra đề tài còn sử dụng trung thực các số liệu thống kê của Tòa án nhân dân tối cao, các sách tham khảo, tạp chí chuyên ngành để làm rõ những tri thức khoa học liên quan đến đề tài.

6. Những điểm mới, ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận văn

Luận văn đóng góp vào việc phân tích làm sáng tỏ các đặc điểm của áp dụng pháp luật trong việc giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội; Đánh giá thực trạng áp dụng pháp luật trong các vụ án tranh chấp đất đai trên địa bàn thành phố Hà Nội; Đưa ra những luận chứng và các giải pháp nhằm đảm bảo áp dụng pháp luật trong việc giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội.

Kết quả nghiên cứu của luận văn có thể làm tài liệu tham khảo trong quá trình nghiên cứu thực tiễn và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật trong việc giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội nói riêng và Tòa án nói chung.

Kết quả nghiên cứu của luận văn có thể làm tư liệu tham khảo phục vụ cho công tác nghiên cứu giảng dạy khoa học pháp lý nói chung và đào tạo chức danh tư pháp nói riêng. Nội dung của luận văn cũng có thể góp phần xây dựng kỹ năng nghề nghiệp của người thẩm phán, kỹ năng nghiên cứu hồ sơ, đặc biệt là đối với các thẩm phán dân sự giải quyết các vụ án tranh chấp đất đai.

7. Kết cấu của luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo, luận văn gồm 3 chương, 7 tiết.

Chương 1: Cơ sở lý luận về áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân

Chương 2: Thực trạng áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của Tòa án nhân dân ở Hà Nội

Chương 3: Quan điểm và giải pháp nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật trong giải quyết tranh chấp đất đai của tòa án nhân dân ở thành phố Hà Nội

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Chính trị (2005), *Nghị quyết số 48/NQ/TW về chiến lược xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam đến năm 2010, định hướng 2020*, Hà Nội.
2. Bộ Chính trị (2005), *Nghị quyết số 49/NQ/TW về chiến lược Cải cách tư pháp đến năm 2020*, Hà Nội.
3. Chính phủ (2004), *Nghị định số 181/2004/NĐ-CP ngày 29-10-2004, hướng dẫn thi hành Luật Đất đai năm 2003*, Hà Nội.
4. Chính phủ (2007), *Nghị định số 84/2007/NĐ-CP ngày 25-5-2007, quy định bổ sung về việc cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, thu hồi đất, thực hiện quyền sử dụng đất, trình tự, thủ tục bồi thường, hỗ trợ tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất và giải quyết khiếu nại về Đất đai*, Hà Nội.
5. Chính phủ (2014), *Nghị định số 43/2014/NĐ-CP ngày 15 tháng 5 năm 2014, quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Đất đai*, Hà Nội.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam (1996), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
7. Đảng Cộng sản Việt Nam (2002), *Nghị quyết Trung ương VIII ngày 02/01/2002 của Bộ Chính trị về một số nhiệm vụ trọng tâm của công tác cải cách tư pháp trong thời gian tới*, Hà Nội.
8. Đảng Cộng sản Việt Nam (2004), *Văn kiện Hội nghị lần thứ IX Ban chấp hành Trung ương khoá IX*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
9. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
10. Đỗ Văn Đại (2010), *Tuyển tập các bản án, quyết định của Tòa án Việt Nam về quyền sử dụng đất*, Nxb Lao động.
11. Nguyễn Minh Đoan (1996), “Áp dụng pháp luật - Một số vấn đề cần quan tâm”, *Tạp chí Nhà nước và pháp luật*, tr.14-18.

12. Nguyễn Thị Thùy Giang (2009), *Áp dụng pháp luật trong giải quyết các vụ án dân sự của Tòa án nhân dân thành phố Lào Cai - tỉnh Lào Cai*, Luận văn Thạc sĩ Luật học, Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.
13. Lê Thu Hà (1999), “Một số vấn đề về thẩm quyền xét xử các vụ án dân sự của Tòa án nhân dân”, *Tạp chí Nhà nước và pháp luật*, tr.41-50.
14. Lê Thu Hà (2003), *Một số suy nghĩ về cơ chế xét xử vụ án dân sự*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
15. Trần Văn Hà (2007), *Giải quyết tranh chấp đất đai bằng con đường tòa án*, Luận văn thạc sỹ luật học, Viện Nhà nước và Pháp luật.
16. Hệ thống Luật Đất đai Việt Nam và căn cứ giải quyết tranh chấp đất đai (2005), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
17. Lý Thị Ngọc Hiệp (2006), *Giải quyết tranh chấp quyền sử dụng đất bằng tòa án tại Việt Nam*, Luận văn thạc sỹ luật học, Trường Đại học Luật Tp. Hồ Chí Minh.
18. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh - Viện Nhà nước và pháp luật (2006), *Giáo trình lý luận chung về Nhà nước và pháp luật*.
19. Hội đồng Nhà nước (1990), *Pháp lệnh thủ tục giải quyết các vụ án dân sự*, Nxb Pháp lý, Hà Nội.
20. Khoa Luật - Trường Đại học Quốc gia (2007), *Giáo trình lý luận chung về Nhà nước và pháp luật*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
21. Phạm Thị Hương Lan (2009), *Giải quyết tranh chấp đất đai theo Luật đất đai 2003*, Luận văn thạc sỹ luật học, Viện Nhà nước và Pháp luật.
22. Ngô Minh Ngọc (2000), *Thủ tục xét xử các vụ án dân sự tại phiên tòa sơ thẩm*, Luận văn Thạc sĩ Luật, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.
23. Mai Thị Tú Oanh (2008), *Giải quyết tranh chấp đất đai bằng tòa án từ thực tiễn tại thành phố Đà Nẵng*, Luận văn thạc sỹ luật học, Tp. Hồ Chí Minh.

24. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (1992), *Hiến pháp 1992*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
25. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2002), *Hiến pháp nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
26. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2002), *Luật Tổ chức Tòa án nhân dân*, Nxb Tư pháp, Hà Nội.
27. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2003), *Luật đất đai*, Hà Nội.
28. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2004), *Bộ luật tố tụng dân sự năm 2005*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
29. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2005), *Bộ luật dân sự*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
30. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Hiến pháp*, Hà Nội.
31. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Luật đất đai*, Hà Nội.
32. TAND thành phố Hà Nội (2008), *Báo cáo công tác xét xử*, Hà Nội.
33. TAND thành phố Hà Nội (2009), *Báo cáo công tác xét xử*, Hà Nội.
34. TAND thành phố Hà Nội (2010), *Báo cáo công tác xét xử*, Hà Nội.
35. TAND thành phố Hà Nội (2011), *Báo cáo công tác xét xử*, Hà Nội.
36. TAND thành phố Hà Nội (2012), *Báo cáo công tác xét xử*, Hà Nội.
37. Chu Đức Thắng (2004), *Áp dụng pháp luật trong việc giải quyết các vụ án dân sự của Tòa án nhân dân cấp Tỉnh ở Việt Nam hiện nay*, Luận văn thạc sĩ luật học, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.
38. Đỗ Gia Thu (2004), *Cơ sở khoa học của việc xây dựng đội ngũ thẩm phán ở Việt Nam hiện nay*, Luận án tiến sĩ Luật, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.

39. Tòa án nhân dân tối cao (2002), *Cơ sở lý luận và thực tiễn nhằm nâng cao hiệu quả giải quyết các tranh chấp về quyền sử dụng đất tại Tòa án nhân dân*, Công trình nghiên cứu khoa học cấp Bộ.
40. Tòa án nhân dân tối cao (2004), *Công văn số 116/2004/KHXX ngày 22-7-2004, về việc thực hiện thẩm quyền của Tòa án theo quy định của Luật Đất đai năm 2003*, Hà Nội.
41. Trung tâm Từ điển học (1996), *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng.
42. Trường Đại học Luật Hà Nội (2005), *Giáo trình Luật Đất đai*, Nxb Tư pháp, Hà Nội.
43. Trường Đại học Luật Hà Nội (2008), *Giáo trình Luật tố tụng dân sự Việt Nam*, Nxb Công an nhân dân, Hà Nội.
44. Trường Đại học Luật Hà Nội (2013), *Giáo trình lý luận nhà nước và pháp luật*, Nxb Tư pháp, Hà Nội.